

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЮТАЗЫ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
УРЫССУ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ**

КАРАР

№18

Иске Урыссу ав.

5 декабрь 2016 ел

Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының "Урыссу авыл жирлеге" муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында

Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының "Урыссу авыл жирлеге" муниципаль берәмлеге Уставын жирле үзидарә турында федераль һәм республика законнарына тәңгәлләштерү максатларында, Урыссу авыл жирлеге Советы **каrar бирә:**

1. Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «Урыссу авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге уставына түбәндәге үзгәрешләрне һәм өстәмәләрне кертәргә:

1. 5 маддә «Жирлекнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләре»:

1 өлешнең 20 пункты һәм 3-4 өлешенең үз көчен югалтуын танырга;

2. белән «авыл жирлеге жирле үзидарә органнарының жирлекләрнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә кертелмәгән мәсьәләләренә хәл итүгә хокукларын" 6 нчы пунктка өстәргә:

«14) федераль закон бозуларны профилактикалау өлкәсендә чараларны гамәлгә ашыру канун "Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында»2016 елның 23 июнендәге 182-ФЗ номерлы»;

3. «жирлек Советы депутаты статусын» 28 маддәсенәң 1 өлешен түбәндәге редакциядә баян итәргә:

«1. Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «Урыссу авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенең депутат, жирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи заты вәкаләтләре вакыты биш ел тәшкил итә.»;

4. «жирлек башлыгын сайлау тәртібе» 40 маддәсен түбәндәге редакциядә баян итәргә:

«1. «Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының Урыссу авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенең жирлек башлыгы муниципаль берәмлекнең вәкиллеке органы тарафыннан үз составыннан сайлана".

5. «жирлек башлыгы вәкаләтләрен» 42 маддәсенәң 2 өлеш белән тулыландырырга:

«2. Жирлек башлыгы түбәндәге вәкаләтләренә башкаруга вәкаләтле жирле үзидарә органын билгели:

1) муниципаль-хосусый партнерлык проектын гамәлгә ашырганда жирле үзидарә органнары эшчәнлеген координацияләүне тәэмин итү;

2) муниципаль-хосусый партнерлык турында килешү төзү хокукына конкурслар үткөрү өчен гавами партнерлыкка конкурс документациясен Килештерү;

3) муниципаль-хосусый партнерлык турындагы Килешүне гамәлгә ашыруга мониторинг ясауны гамәлгә ашыру;

- 4) муниципаль-хосусый партнерлык турындагы Килешүне гамәлгә ашыру процессында жәмәгать партнерларының хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен яклауда булышлык итү;
- 5) муниципаль-хосусый партнерлык турында төзелгән килешүләр реестрын алып бару;
- 6) муниципаль-шәхси партнерлык турында килешү турында мәгълүматның ачыклығын һәм үтемлелеген тәэмин итү;
- 7) муниципаль-хосусый партнерлык турындагы Килешүне гамәлгә ашыруга мониторинг нәтижәләрен вәкаләтле органга тапшыру;
- 8) федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында һәм норматив хокукый актларында каралган бүтән вәкаләтләрне гамәлгә ашыру.»;

6. "Башкарма комитет вәкаләтләре» нең 48 маддәсен түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

1. Жирлек башкарма комитеты:

1) планлаштыру, бюджет, финанс һәм исәпкә алу өлкәсендә:

- жирлек бюджеты проекты, жирлекнең комплекслы социаль-икътисади үсеш планнары һәм программалары проектларын төзи;
- жирлек бюджетының үтәлешен тәэмин итә, жирлекнең комплекслы социаль-икътисади үсеш планнарын һәм программаларын үтәүне оештыра;
- жирлек бюджеты үтәлеше турында хисап, жирлекнең комплекслы социаль-икътисади үсеш планнары һәм программалары үтәлеше турында хисаплар әзерли;
- жирлекнең икътисадын һәм социаль өлкәсенә торышын характерлаучы статистик күрсәткечләр жыюны һәм күрсәтелгән күрсәткечләргә дәүләт хакимияте органнарына Россия Федерациясә Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә бирүне оештыра;

2) муниципаль милек белән идарә итү, жирлек территориясендәге предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар белән үзара мөнәсәбәтләр өлкәсендә:

- жирлекнең муниципаль милегендә булган мөлкәт белән идарә итә, муниципаль милек объектларын төзү, сатып алу, файдалану һәм арендау мәсьәләләрен хәл итә;
- жирлек Советы карары белән билгеләнә торган очракларда жирлек Советының муниципаль милекне читләштерү, шул исәптән аны хосусыйлаштыру турындагы тәкъдимнәрен әзерли һәм килештерүгә кертә;
- муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, оешмалар белән жирлекнең икътисади һәм социаль үсешендә хезмәттәшлек итү турында килешүләр төзи; жирлек территориясендә халыкка хезмәт күрсәтү өлкәсендә төрле милек рәвешләрендәге предприятиеләр булдыруга ярдәм итә;
- жирлек советы билгеләгән тәртиптә муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр төзи, аларның эшчәнлек максатларын, шартларын һәм тәртибен билгели, уставларын раслый, муниципаль учреждениеләргә финанслауны тәэмин итә, муниципаль учреждениеләргә һәм Предприятиеләргә үзгәртеп кору һәм бетерү мәсьәләләрен хәл итә, контракт нигезендә билгели һәм аларның житәкчеләрен эштән азат итә;

- муниципаль казна учреждениеләре эшчәнлеген финанс белән тәэмин итә һәм муниципаль биремне бюджет һәм автоном муниципаль учреждениеләр тарафыннан үтәүне финанс белән тәэмин итә, шулай ук муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып ала;

3) халыкка торак-коммуналь, көнкүреш, сәүдә һәм башка хезмәт күрсәтү өлкәсендә:

- жирлекнең коммуналь инфраструктура системаларын комплекслы үстерү программаларын, жирлекнең транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларын, жирлекнең социаль инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларын эшли һәм тормышка ашыра, таләп аларга Россия Федерациясә Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә;
- жирлектә яшәүчеләргә элемтә, жәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү хезмәтләре белән тәэмин итү өчен шартлар тудыруны тәэмин итә;

- базарлар һәм ярминкәләр оештыра;
- ритуаль хезмәтләр күрсәтүне оештыра һәм күмү урыннарын тотуны тәэмин итә;
- энергияне саклау һәм энергетика нәтижелелеген күтәрү өлкәсендәге муниципаль программаларны раслый һәм тормышка ашыра, жирлек чикләрендә муниципаль торак фонды тәшкит иткән күпфатирлы йортларда энергетика тикшерүен үткәрүне оештыра, энергияне саклау һәм энергетика нәтижелелеген арттыру турындагы законнарда каралган башка чаралар оештыра һәм үткәрә;

- коммуналь инфраструктура системасына тоташу тарифларын, коммуналь комплекс оешмаларының тоташу тарифларын, коммуналь комплекс оешмалары товарларына һәм хезмәт күрсәтүләренә тарифларга өстәмәләренә, кулланучылар өчен бәяләргә (тарифларга) өстәмәләренә жайга сала;

- авыл хужалыгы производствосын үстерүдә һәм авыл хужалыгы продукциясе, чимал һәм азык-төлек базарын киңәйтүдә ярдәм күрсәтә, кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү өчен шартлар тудыра;

4) мәдәният, спорт, балалар һәм яшьләр белән эшләр, гражданның хокукларын һәм ирекләрен саклау, законлылыкны тәэмин итү өлкәсендә:

- ялны оештыру һәм халыкны мәдәният оешмалары хезмәтләре белән тәэмин итү өчен шартлар тудыра;

- жирлек территориясендә физик культура һәм массакүләм спорт үсеше өчен шартлар, жирлекнең рәсми физкультура-сәламәтләндрерү һәм спорт чараларын үткәрүне тәэмин итә;

- балалар һәм яшьләр белән эшләр чараларын оештыра һәм гамәлгә ашыра;

- жирлек территориясендә законнарның, дөүләт хакимияте һәм жирле үзидарә органнары актларының үтәлешен, гражданның хокукларын һәм ирекләрен саклауны тәэмин итә;

- билгеләнгән тәртиптә, шул исәптән жирле үзидарә хокукларын бозучы, дөүләт хакимияте органнары һәм дөүләт вазыйфаи затлары, предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар актларына карата шикаятъ белдерә;

- авыл жирлеге чикләрендә янгын куркынычсызлыгы буенча беренчел чаралар үткәрүне тәэмин итә;

- муниципаль сайлауларны, жирле референдумны, жирлек депутатын, жирлекнең сайланулы органын, жирлекнең сайланулы вазыйфаи затын чакыртып алу буенча тавыш бирүне, жирлек чикләрен үзгәртү, жирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирүне оештыру һәм матди-техник яктан тәэмин итүне гамәлгә ашыра;

- жирле үзидарәнең сайланган вазыйфаи затларына, жирле үзидарәнең сайланулы органнарына әгъзаларына, жирлек Советы депутатларына, муниципаль хезмәткәрләргә һәм муниципаль учреждениеләр хезмәткәрләренә һөнәри белем һәм өстәмә һөнәри белем бирүне оештыра, Мәгариф турында Россия Федерациясе законнарында һәм муниципаль хезмәт турында Россия Федерациясе законнарында каралган тәртиптә муниципаль хезмәт өчен кадрлар әзерләүне оештыра;

- жыелышлар, митинглар, урам йөрешләре, демонстрацияләр һәм пикетлар уздыру, спорт, тамаша һәм башка массакүләм ижтимагый чаралар оештыру белән бәйле законнарда каралган чараларны гамәлгә ашыра;

- жәмәгать тәртибен саклауда катнашучы гражданның һәм аларның берләшмәләренә ярдәм күрсәтүне тәэмин итә, халык дружиналары эшчәнлеген өчен шартлар тудыра;

5) төзекләндрерү өлкәсендә:

- көнкүреш калдыклары һәм чүп-чар жыюны һәм чыгаруны оештыра;

- жирлек территориясен төзекләндрерү (урамнарны яктырту, территорияне яшелләндрерү, урам исемнәре һәм йорт номерлары белән күрсәткечләр кую, кече архитектура формаларын урнаштыру һәм карап тотуны да кертеп) эшчәнлеген оештыра;

- адреслар бирүне, адресларны үзгәртүне, адресларны юкка чыгаруны, урам-юл челтәре элементларына (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, төбәк яки муниципаль әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, муниципаль районның жирле әһәмияттәге автомобиль юлларыннан тыш), жирлек чикләрендәге планлаштыру структурасы элементларына исемнәр бирүне, шундый исемнәрне үзгәртүне, аларны юкка чыгаруны, мәгълүмат урнаштыруны гамәлгә ашыра. дәүләт адреслы реестры;

6) жирлекнең жирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен үтәү өлкәсендә:

- федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә жирлекнең жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

- дәүләт вәкаләтләрен башкару өчен тапшырылган матди һәм финанс чараларыннан тиешенчә файдалануны исәпкә алып бара һәм тәэмин итә;

- тиешле федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру турында хисаплар тапшыра;

- жирлек Советының карарлары нигезендә жирлекнең жирле үзидарә органнары карамагында булган матди ресурслардан һәм финанс чараларыннан өстәмә файдалану тәэмин итә;

7) башка вәкаләтләр:

- жирлек башлыгы эшчәнлеген оештыру, хокукый, мәгълүмати, матди-техник һәм башкача тәэмин итүне гамәлгә ашыра;

- жирлекнең архив фондларын формалаштыруны тәэмин итә;

- гражданның жирлек өчен мөһим булган, әлеге Уставның 5 статьясындагы 1 өлешенә 4 һәм 9 пунктларында каралган социаль әһәмияткә ия эшләрне (шул исәптән дежур торуларны) иреккә рәвештә башкаруга жәлеп итү турында Карар кабул итә һәм аларны үткөрүне оештыра;

- федераль законнар нигезендә халыкара һәм тышкы икътисадый багланышларны гамәлгә ашыра;

- жирлекнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләре буенча, законнар, әлеге Устав, жирлек Советы карарларыннан тыш, жирлек Советының яки жирлекнең башка жирле үзидарә органнары компетенциясенә кертелгән башка вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

2. Башкарма комитет жирлекнең жирле әһәмиятенә кертелмәгән мәсьәләләрен хәл итү буенча түбәндәге вәкаләтләрен башкара:

- жирлек музейлары тудыра;

- жирлектә нотариус булмаган очракта законнарда каралган нотариаль гамәлләр кыла;

- опека һәм попечительлек эшчәнлеген тормышка ашыруда катнаша;

- жирлек территориясендә жирле милли-мәдәни автономияләренң хокукларын гамәлгә ашыруга бәйлә эшчәнлек алып бару өчен шартлар тудыра;

-Россия Федерациясе халыкларының милли-мәдәни үсешенә һәм жирлек территориясендә милләтара мөнәсәбәтләр өлкәсендә чараларны тормышка ашыруга ярдәм итә;

- жирлек территориясендә муниципаль предприятиеләрне һәм учреждениеләрне мобилизацияләү буенча чаралар оештыруда һәм тормышка ашыруда катнаша;

- муниципаль Янгын сагы булдыра;

-федераль закон бозуларны профилактикалау өлкәсендәге чараларны гамәлгә ашыра [канун](#) "Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында «2016 елның 23 июнендәге 182-ФЗ номерлы федераль закон.

- туризм үсеше өчен шартлар тудыра;

- кеше хокукларын тээмин итүне ижтимагый контрольдә тотучы һәм мәжбүри тоту урыннарындагы затларга ярдәм күрсәтүче ижтимагый күзәтү комиссияләренә ярдәм күрсәтә.

- инвалидларның ижтимагый берләшмәләренә, шулай ук инвалидларның гомумроссия ижтимагый берләшмәләре тарафыннан оештырылган оешмаларга «Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында» 1995 елның 24 ноябрәндәге 181-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә ярдәм күрсәтә;

- федераль законнар белән билгеләнгән тәртиптә һәм шартларда оешмалар тарафыннан хезмәт күрсәтүләр сыйфатына бәйсез бәя бирүне оештыру өчен шартлар тудыра;

- торак законнары нигезендә социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарын наем шартнамәләре буенча муниципаль торак фондыннан гражданның торак урыннары бирә;

-жирлек территориясендә яшәүче сукбай хайваннарны тоту һәм тоту буенча чаралар башкара"»

3. Жирлек башкарма комитеты Муниципаль контрольне тормышка ашыруга вәкаләтле орган булып тора.

Муниципаль контроль өлкәсендә жирлек башкарма комитеты вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

1) Тиешле территориядә муниципаль контрольне оештыру һәм гамәлгә ашыру;

2) жирле үзидарә органнарына гамәлгә ашыру вәкаләтләре бирелгән региональ дәүләт контролен (күзәтчелеген) оештыру һәм гамәлгә ашыру;

3) эшчәнлекнең тиешле өлкәләрендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыруның административ регламентларын эшләү. Күрсәтелгән административ регламентларны эшләү һәм кабул итү Татарстан Республикасы норматив хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла;

4) федераль законнарда, законнарда һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актларында каралган башка вәкаләтләренә гамәлгә ашыру.

Муниципаль контрольне турыдан-туры гамәлгә ашыру функцияләре жирлек башкарма комитеты органнарына мондый органнарның статусын билгели торган хокукый актлар нигезендә йөкләнергә мөмкин.

Муниципаль контрольне тормышка ашыру, юридик затларны, шәхси эшмәкәрләренә тикшерүне оештыру һәм үткәрү белән бәйле мөнәсәбәтләргә Федераль нигезләмәләр кулланыла [канун](#) "дәүләт контролен (күзәтчелеген) һәм муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда юридик затларның һәм шәхси эшмәкәрләренәң хокукларын яклау турында «2008 елның 26 декабрәндәге 294-ФЗ номерлы Федераль закон.

7. "муниципаль хокукый актлар әзерләү» 63 маддәсен түбәндәге эчтәлекле 4,5 өлешләр белән тулыландырырга:

«4. Жирлекне Татарстан Республикасы законы белән тиешле исемлеккә керткәндә, эшқуарлык һәм инвестиция эшчәнлегә субъектлары өчен муниципаль норматив хокукый актларда алдан каралган яңа яисә муниципаль норматив хокукый актларда каралган бурычларны билгеләүче районның муниципаль норматив хокукый актлары проектлары жирлекнең жирле үзидарә органнары тарафыннан үткәрелә торган Жайлау йогынтысын Татарстан Республикасы Законы нигезендә муниципаль норматив хокукый актларда билгеләнгән тәртиптә бәяләргә тиеш. искәрмә:

1) жирлек Советының жирле салымнарны һәм жыемнарны билгели, үзгәртә, туктатып тора торган норматив хокукый актлары проектлары;

2) жирлек Советының бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы норматив хокукый актлары проектлары.

5. Муниципаль норматив хокукый актлар проектларының жайлау йогынтысын бәяләү эшқуарлык һәм инвестиция эшчәнлегә субъектлары өчен артык вазыйфалар, тыюлар һәм

чикләүләр кертә торган яисә аларны кертүгә ярдәм итүче нигезләмәләрне, шулай ук эшқуарлык һәм инвестиция эшчәнлегә субъектларының һәм җирле бюджетларының нигезсез чыгымнары барлыкка килүгә ярдәм итүче нигезләмәләрне ачыклау максатларында үткәрелә.»

2. Әлеге қарарны законнарда билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәве өчен җибәрергә.

3. Әлеге қарарны Ютазы муниципаль районының "Урыссу авыл җирлегә» мәғлүмат стендларында игълан итәргә һәм Ютазы муниципаль районының рәсми сайтында Интернет мәғлүмат-телекоммуникация чөлтөрөндә түбөндөгә веб-адрес буенча урнаштырырга: <http://jutaza.tatarstan.ru> һәм Татарстан Республикасы хоқуқый мәғлүмат рәсми порталында түбөндөгә адрес буенча урнаштырырга: <http://pravo.tatarstan.ru>.

4. Бу қарар рәсми рәвештә чыгарылғаннан соң көченә керә.

Урыссу авыл җирлегә башлығы

Р.С. Мөхәмәтҗанова

Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль
районы Урыссу авыл җирлеге Советының 2016
елның 5 декабрдәгә 18 санлы карарына
кушымта

Татарстан Республикасы
Ютазы муниципаль районы Урыссу авыл
җирлеге башлыгы

Р.С. Мөхәмәтжанова

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЮТАЗЫ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ "УРЫССУ АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕ" МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ УСТАВЫ СТАТЬЯЛАРЫНЫҢ
ЯҢА РЕДАКЦИЯСЕ**

Иске Урыссу ав.
2016 ел

I бүлек. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

5 маддә. Авыл җирлегенең җирле әһәмияттәге мәсьәләләре

1. Авыл җирлегенең җирле әһәмияттәге мәсьәләләренә түбәндәгеләр керә:
 - 1) җирлек бюджеты проекты тәзү һәм карау, җирлек бюджетын раслау һәм үтәү, аның үтәлешен тикшереп торуну гамәлгә ашыру, җирлек бюджеты үтәлеше турында хисап тәзү һәм раслау;
 - 2) җирлекнең җирле салымнарын һәм җыемнарын билгеләү, үзгәртү һәм юкка чыгару;
 - 3) җирлекнең муниципаль милкендәге мөлкәткә ия булу, аннан файдалану һәм аның белән эш итү;
 - 4) җирлек торак пунктлары чикләрендә янгын куркынычсызлыгының беренчел чараларын тәэмин итү;
 - 5) җирлек халкын элемтә, җәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәтә күрсәтү хезмәтләре белән тәэмин итү өчен шартлар тудыру;
 - 6) җирлек халкының ялын оештыру һәм мәдәният оешмалары хезмәтләре белән тәэмин итү өчен шартлар тудыру;
 - 7) Җирлек территориясендә физик культураны, мәктәп спортын һәм массакуләм спортны үстерү өчен шартлар тудыру, җирлекнең рәсми физкультура-савыктыру һәм спорт чараларын үткәрүне оештыру;
 - 8) җирлекнең архив фондларын булдыру;
 - 9) каты коммуналь калдыкларны җыю (шул исәптән аерым җыю) һәм транспортлау эшчәнлеген оештыруда катнашу;
 - 10) җирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау, шул исәптән алар урнашкан биналарны (торак йортларны да кертеп), корылмаларны һәм җир кишәрлекләрен карап тоту буенча таләпләрне, тиешле биналарның һәм корылмаларның фасадларының һәм коймаларының тышкы күренешенә карата таләпләрне, төзекләндерү эшләре исемлеген һәм аларны үтәүнең ешлыгын билгеләү; биналар (алардагы урыннар) һәм корылмалар милекчеләренең янәшәдәге биналарны төзекләндерүдә катнашу тәртибен билгеләү территорияләр; җирлек территориясен төзекләндерүне оештыру (урамнарны яктыртуны, территорияне яшелләндерүне, урам исемнәре һәм йорт номерлары белән күрсәткечләр куюны, кече архитектура формаларын урнаштыруны һәм карап тотуны да кертеп);
 - 11) адреслашу объектларына адреслар бирү, адресларны үзгәртү, юкка чыгару, урам-юл челтәре элементларына исемнәр (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларынан, региональ яисә муниципальәра әһәмияттәге автомобиль юлларынан, муниципаль районның җирле әһәмияткә автомобиль юлларынан тыш), җирлек чикләрендәге планлаштыру структурасы элементларына исемнәр бирү, мондый исемнәргә үзгәртү, юкка чыгару, дәүләт адреслы реестрда;
 - 12) ритуаль хезмәт күрсәтүләргә оештыру һәм күмү урыннарын карап тоту;
 - 13) авыл хужалыгы җитештерүен үстерүгә ярдәм итү, кече һәм урта эшкарлыкны үстерү өчен шартлар тудыру;
 - 14) җирлектә балалар һәм яшьләр белән эшләү чараларын оештыру һәм гамәлгә ашыру;
 - 15) җәмәгать тәртибен саклауда катнашучы гражданның һәм аларның берләшмәләренә ярдәм күрсәтү, халык дружиналары эшчәнлеген өчен шартлар тудыру;
 - 16) Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә җирлек чикләрендә халыкны су белән тәэмин итүне, су чыгаруны, халыкны ягулык белән тәэмин итүне оештыру;
 - 17) җирлекнең торак пунктлары чикләрендәге җирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлегенә;
 - 18) милләтара һәм конфессияара татулыкны ныгытуга, җирлек территориясендә яшәүче Россия Федерациясе халыкларының телләрен һәм мәдәниятен саклап калуга һәм үстерүгә, мигрантларның социаль һәм мәдәни адаптациясенә, милләтара (этникара)

конфликтларны профилактикалауға юнәлдерелгән чараларны гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру;

19) жирлек халкының күпләп ял итүе өчен шартлар тудыру һәм халыкның күпләп ял итү урыннарын төзекләндерүне оештыру, моңа гражданның гомуми файдаланудагы су объектларына һәм аларның яр полосаларына ирекле керүен тәмин итү дә керә.;

2. Жирлекнең жирле үзидарә органнары Ютазы муниципаль районының жирле үзидарә органнары белән Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә жирлек бюджетыннан Ютазы муниципаль районы бюджетына бирелә торган бюджетара трансфертлар исәбеннән үз вәкаләтләренең бер өлешен гамәлгә ашыруны аларга тапшыру турында килешүләр төзәргә хокуклы.

6 маддә. Авыл жирлегә жирле үзидарә органнарының жирлекләренең жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә кертелмәгән мәсьәләләренә хәл итү хокуклары

Авыл жирлегә жирле үзидарә органнары:

1) жирлек музейларын оештыру;

2) жирлектә нотариус булмаган очракта, законнарда каралган нотариаль гамәлләр кылу;

3) опека һәм попечительлек эшчәнлеген гамәлгә ашыруда катнашу;

4) жирлек территориясендә жирле милли-мәдәни автономияләренең хокукларын гамәлгә ашыруга бәйле эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру;

5) Россия Федерациясе халыкларының милли-мәдәни үсешенә ярдәм күрсәтү һәм жирлек территориясендә милләтара мөнәсәбәтләр өлкәсендәге чараларны гамәлгә ашыру;

6) жирлек территориясендәге муниципаль предприятиеләрне һәм учреждениеләрне мобилизация өзәргә чараларын оештыруда һәм гамәлгә ашыруда катнашу;

7) муниципаль янгыннан саклау оештыру;

8) туризмны үстерү өчен шартлар тудыру;

9) кеше хокукларын тәмин итүгә жәмәгать контролен һәм мәжбүри тоту урыннарындагы затларга ярдәм итүне гамәлгә ашыручы ижтимагый күзәтү комиссияләренә ярдәм күрсәтү;

10) "Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында"1995 елның 24 ноябрәндәге 181-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә инвалидларның ижтимагый берләшмәләренә, шулай ук инвалидларның гомумроссия ижтимагый берләшмәләре тарафыннан төзелгән оешмаларга ярдәм күрсәтү

11) федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм шартларда оешмалар тарафыннан хезмәт күрсәтү сыйфатын бәйсез бәяләүне оештыру өчен шартлар тудыру;

12) социаль торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча гражданның муниципаль торак фондыннан торак урыннары бирү торак законнары нигезендә файдалану.

13) жирлек территориясендә яшәүче күзәтүчесез калган хайваннарны аулау һәм тоту чараларын гамәлгә ашыру.

14) «Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында " 2016 елның 23 июнендәге 182-ФЗ номерлы Федераль законда каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендәге чараларны гамәлгә ашыру.

2. Авыл жирлегә жирле үзидарә органнары әлегә статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләренә хәл итәргә, 2003 елның 6 октябрәндәге Федераль законның 19 статьясы нигезендә тапшырылмаган башка дөүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруда катнашырга хокуклы. «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оешмаларының гомуми принциплары турында» ФЗ № 131), әгәр бу катнашу федераль законнарда каралган булса, шулай ук башка муниципаль берәмлекләренең жирле үзидарә органнары, дөүләт хакимияте органнары компетенциясенә кертелмәгән һәм федераль законнар һәм Россия Федерациясе субъектлары законнары белән аларның компетенциясеннән төшереп калдырылмаган башка мәсьәләләренә, бюджетара трансфертлардан тыш, жирле

бюджетлар керемнәре исәбеннән хәл итәргә, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелгәннәр, һәм салым керемнәренә өстәмә нормативлары буенча.

III бүлек. ЖИРЛЕК СОВЕТЫ

28 маддә. Жирлек Советы депутаты статусы

1. Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «Урыссу авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге җирле үзидарәсе депутаты, җирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы, сайланулы вазыйфаи заты вәкаләтләре чоры биш ел тәшкил итә.

2. Жирлек Советы депутаты, әлеге Уставта билгеләнгән очрактардан тыш, депутатлык эшчәнлеген төп эш урынындагы хезмәт һәм хезмәт бурычларын үтәү белән бергә алып барып, даими нигездә эшләми.

3. Депутат, җирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы, җирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи заты, муниципаль вазыйфаны биләүче башка зат 2008 елның 25 декабрдәгә "Коррупциягә каршы көрәш турында"гы 273-ФЗ санлы Федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән чикләүләргә, тыюларны үтәргә, бурычларны үтәргә тиеш. Депутатның, җирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасының, җирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затының, муниципаль вазыйфаны биләүче башка затның вәкаләтләре 2008 елның 25 декабрдәгә "Коррупциягә каршы көрәш турында"гы 273-ФЗ санлы Федераль законда, 2012 елның 3 декабрдәгә 230 номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләр, тыюлар, бурычлар үтәлмәгән очракта вакытыннан алда туктатыла. -"дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп торылу турында"ФЗ, 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ санлы Федераль закон белән "аерым категория затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм аларның счетлары (кертемнәре) булуны, акчалар һәм кыйммәтле әйберләр саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яисә) алардан файдалануны тыю турында".

4. Жирлек Советы депутатына Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары, әлеге Устав, җирлек Советы карарлары нигезендә үз вәкаләтләрен тоткарлыксыз гамәлгә ашыру өчен шартлар тәэмин ителә.

5. Жирлек Советы депутаты җирлек Советы тарафыннан раслана торган депутат этикасы кагыйдәләрен үтәргә тиеш, аларда депутатның түбәндәгә йөкләмәләре булырга тиеш:

1) шәхсән үзенә яисә аның якин туганнарына кагылышлы мәсьәләләргә хәл иткәндә җирле үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфаи затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм граждандар эшчәнлегенә йогынты ясау өчен депутат статусыннан файдаланмаса;

2) депутат вазыйфаларын объектив үтәүдә шик тудырырлык үз-үзеңне тотудан тыелып торырга, шулай ук аның абруена яисә җирлек Советы абруена зыян китерерлек конфликтлы хәлләрдән качарга;

3) мәнфәгатьләр конфликты килеп чыгу куркынычы булганда-шәхси кызыксыну депутат вазыйфаларын объектив үтәүгә йогынты ясый яисә йогынты ясый алган вәзгыять булганда-бу хакта җирлек советына хәбәр итәргә һәм аның әлеге мәнфәгатьләр конфликттын булдырмауга яисә җайга салуга юнәлдерелгән карарын үтәргә;

4) гавами чыгышларның җирлек Советында билгеләнгән кагыйдәләрен үтәргә;

5) Федераль закон нигезендә конфиденциаль характердагы белешмәләргә кертелгән, депутат бурычларын үтәүгә бәйлә рәвештә аңа билгеле булган белешмәләргә депутат эшчәнлегенә бәйлә булмаган максатларда фаш итмәскә һәм файдаланмаса;

6) депутат бурычларын үтәүгә бәйлә рәвештә физик һәм юридик затлардан түләүләр (бүләкләр, акчалата бүләкләү, ссудалар, хезмәт күрсәтүләр, күңел ачулар, ял итү, транспорт чыгымнары өчен түләү һәм башка түләүләр) алмаса;

6. Үз вәкаләтләрен даими нигездә башкаручы җирлек Советы депутаты:

1) эшқуарлык эшчәнлегә белән шәхсән яисә ышанычлы затлар аша шөгыльләнәргә, шулай ук, әгәр федераль законнарда башкасы каралмаган булса, хужалык итүче субъект

белән идарә итүдә катнашырга (торақ, торақ-төзелеш, гараж кооперативлары, бакчачылык, яшелчәчелек, дача кулланучылар кооперативлары, күчемсез милек милекчеләре ширкәтләре һәм билгеләнгән тәртиптә теркәлгән һөнәр берлекләреннән тыш) яисә федераль законнар һәм Россия Федерациясе субъекты законнары нигезендә муниципаль хокукый актта билгеләнгән тәртиптә, аңа бу оешма белән идарә итүдә катнашу йөкләнмәгән;

2) укытучылык, фәнни һәм башка иҗат эшчәнлегеннән тыш, башка түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнәргә. Шул ук вакытта укытучылык, фәнни һәм башка иҗади эшчәнлек, әгәр Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, бары тик чит дөүләтләр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары исәбеннән генә финанслана алмый.;

3) Әгәр Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, попечительлек яисә күзәтчелек советлары, чит ил коммерциягә карамаган хөкүмәткә карамаган оешмаларының һәм Россия Федерациясе территориясендә эш итүче аларның структур бүлекчеләренәң башка органнары составына керергә.

IV бүлек. ЖИРЛЕК БАШЛЫГЫ

40 маддә. Жирлек башлыгын сайлау тәртибе

1. «Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының Урыссу авыл җирлегенә» муниципаль берәмлеккә башлыгы муниципаль берәмлеккәң вәкиллеке органы тарафыннан үз составыннан сайлана.

2. Әгәр җирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан яртысыннан артыграгы аны яклап тавыш биргән булса, җирлек Советы депутаты җирлек башлыгы итеп сайланган дип санала.

3. Сайланганнан соң җирлек башлыгы түбәндәгә антны бирә:

"Муниципаль берәмлек башлыгы вазыйфасына керешкәндә, ант итәм." – муниципаль берәмлек уставы белән миңа бирелгән вәкаләтләргә гәмәлгә ашырганда, безнең муниципаль берәмлек өчен хәзергә һәм киләчәк буыннар алдында җаваплылыкны аңлап, Россия Федерациясе Конституциясен, федераль законнары, Татарстан Республикасы Конституциясен һәм Татарстан Республикасы законнары, муниципаль берәмлек уставын төгәл үтәргә, муниципаль берәмлек халкының хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен хөрмәт итәргә, сакларга һәм якларга, гражданныр килешүенә һәм икътисадый потенциалны арттыруга омтылуның тарихи традицияләрен хөрмәт итәргә үз вазифаларыңны намус белән үтәү, муниципаль берәмлеккәң чәчәк атуы хакына һәм анда яшәүчеләренәң иминлегенә хакына намуслы".

42 маддә. Жирлек башлыгы вәкаләтләре

Жирлек башлыгы:

башка муниципаль берәмлекләренәң җирле үзидарә органнары, дөүләт хакимияте органнары, гражданныр һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләрдә җирлек вәкиле булып тора, җирлек исемнән ышанычнамәсез эш итә;

җирлек Советы эшен оештыра, Жирлек советы утырышларын чакыра һәм аларда рәислек итә;

җирлек башкарма комитеты эшчәнлегенә бер башлылык принципларында җитәкчелек итә һәм җирлек Башкарма комитетының үз компетенциясенә керә торган вәкаләтләргә үтәвә өчен шәхси җаваплылык тота.;

әлегә уставта билгеләнгән тәртиптә җирлек Советы кабул иткән норматив хокукый актларга кул куя һәм халыкка җиткерә;

җирлек Советы эшчәнлеген оештыру мәсьәләләргә буенча үз вәкаләтләргә чикләрендә хокукый актлар чыгара;

жирлек советына үз эшчәнлеге, жирлек башкарма комитеты һәм жирлек башлыгы карамагындагы башка жирле үзидарә органнары эшчәнлеге нәтижәләре, шул исәптән жирлек Советы куйган мәсьәләләрне хәл итү турында еллык хисаплар тапшыра;

жирлек Советы һәм жирлек башкарма комитеты эшндә хәбәрдарлыкны һәм жәмәгатьчелек фикерен исәпкә алуны тәмин итү чараларын күрә; жирлек Советы һәм жирлек башкарма комитеты эшчәнлеге турында халыкка даими мәгълүмат бирә; гражданның кабул итүне, аларның мөрәжәгатьләрен, гаризаларын һәм шикәятләрен карауны оештыра;

жирлек Советы утырышларының беркетмәләренә имза сала; муниципаль хезмәткәрләрне һәм жирлек Башкарма комитетының башка хезмәткәрләрен вазыйфаларына билгеләп куя һәм вазыйфаларынан азат итә, аларның эшчәнлеген тикшереп тора, аларга карата кызыксындыру һәм дисциплинар җаваплылык чараларын күрә;

жирлек Советының контроль вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны координацияли; жирлек Советы эшчәнлеген тотуга һәм тәмин итүгә жирлек бюджетында каралган чыгымнар буенча чаралар бүлүче булып тора;

гражданның турыдан-туры ихтыяр белдерүе юлы белән кабул ителгән карарны законнар һәм әлеге Устав нигезендә гамәлгә ашыру буенча жирлек советының хокукый актың кабул итүне оештыра;

жирлек жирле үзидарә органнарының федераль башкарма хакимият органнарының территорияль органнары, жирлек территориясендә эш итүче башка федераль органнар, Татарстан Республикасы дөүләт хакимияте органнары белән тиешле хезмәттәшлеген тәмин итә;

жирлек исемнән дөүләт хакимияте органнары, башка муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органнары белән икътисадый һәм социаль-мәдәни өлкәләрдә хезмәттәшлек турында шартнамәләр һәм килешүләр, Татарстан Республикасы дөүләт хакимияте органнары белән үзара хезмәттәшлек һәм гамәлләрне координацияләү турында шартнамәләр һәм килешүләр төзи.;

федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән жирле үзидарә органнарына тапшырылган жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен һәм аерым дөүләт вәкаләтләрен жирле үзидарә органнары тарафыннан гамәлгә ашыруны тәмин итә;

17) жирлек башкарма комитеты эшчәнлегенә бер башлылык принципларында җитәкчелек итә һәм жирлек башкарма комитеты тарафыннан үз компетенциясенә керә торган вәкаләтләренә үтәү өчен шәхсән җаваплы була;

18) жирлек Советы, жирлекнең һәм башка муниципаль берәмлекләрнең башка жирле үзидарә органнары, дөүләт хакимияте органнары, гражданны һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләрдә жирлек башкарма комитетын тәкъдим итә;

19) жирлек Советы каравына жирлек бюджеты проектларын һәм аның үтәлеше турындагы хисапларны тапшыра;

20) жирлекне комплекслы социаль-икътисадый үстерү планнары һәм программалары проектларын һәм аларның үтәлеше турындагы хисапларны жирлек Советы каравына тапшыра;

21) Башкарма комитет структурасы проектың жирлек Советы раславына кертә, хезмәткәрләрнең иң чик саны һәм хезмәт өчен түләү фонды тарафыннан билгеләнгән расланган структура нигезендә жирлек Башкарма комитетының штат расписаниесен раслый;

22) муниципаль хезмәткәрләрне һәм жирлек Башкарма комитетының башка хезмәткәрләрен вазыйфага билгеләп куя һәм вазыйфасыннан азат итә, аларның эшчәнлеген тикшереп тора, аларга карата кызыксындыру һәм дисциплинар җаваплылык чараларын күрә;

23) жирлекнең жирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан гамәлгә ашыруны тәэмин итә, аларны үтәү өчен шәхсән җаваплы була; тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр буенча тиешле законнар нигезендә һәм аларны үтәү йөзеннән хокукый актлар чыгара;

24) жирлек башкарма комитеты компетенциясенә кертелгән жирле әһәмияттөгә мәсьәләләр буенча хокукый актлар, шулай ук жирлек башкарма комитеты эшен оештыру мәсьәләләре буенча хокукый актлар чыгара;

25) жирлек советына үз эшчәнлегенә һәм жирлек башкарма комитеты эшчәнлегенә турында хисаплар тапшыра;

26) жирлек башкарма комитеты эшчәнлегенә турында халыкка даими мәгълүмат бирә, жирлек башкарма комитеты хезмәткәрләре тарафыннан гражданның кабул итүне оештыра, айга кимендә бер тапкыр гражданның шәхсән кабул итә, гражданның тәкъдимнәрен, гаризаларын һәм шикаятьләрен карый, алар буенча карарлар кабул итә;

27) Дәүләт һәм башка органнарда жирлек мәнфәгатьләрен тәэмин итү һәм яклау чараларын күрә, жирлек башкарма комитеты исемнән судка гаризалар бирә, ышанычнамәләр бирә;

28) федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән жирлек башлыклары карамагына кертелгән башка вәкаләтләренә, шулай ук әлегә Уставта, жирлек Советы карарлары белән жирлек башлыгы компетенциясенә кертелгән башка вәкаләтләренә гамәлгә ашыра.

Жирлек башлыгы булмаганда һәм (яисә) ул үз вәкаләтләрен үти алмаганда, аның бурычлары жирлек Советы карары буенча жирлек Советы депутатларының берсенә йөкләнергә мөмкин.

2. Жирлек башлыгы Жирле үзидарәнең түбәндәгә вәкаләтләренә гамәлгә ашыруга вәкаләтле органын билгели:

1) муниципаль-хосусый партнерлык проектын гамәлгә ашырганда жирле үзидарә органнары эшчәнлеген координацияләүне тәэмин итү;

2) муниципаль-хосусый партнерлык турында килешү төзү хокукына конкурслар уздыру өчен конкурс документациясен гавами партнерлыкка Килештерү;

3) муниципаль-хосусый партнерлык турындагы Килешүне гамәлгә ашыру мониторингын гамәлгә ашыру;

4) муниципаль-хосусый партнерлык турындагы Килешүне гамәлгә ашыру барышында гавами партнерларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен яклауга ярдәм итү;

5) муниципаль-хосусый партнерлык турында төзелгән килешүләр реестрын алып бару;

6) муниципаль-хосусый партнерлык турындагы килешү турындагы мәгълүматның ачыклыгын һәм аңлаешлы булуын тәэмин итү;

7) муниципаль-хосусый партнерлык турындагы Килешүне гамәлгә ашыруны мониторинглау нәтижеләрен вәкаләтле органга тапшыру;

8) федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында һәм норматив хокукый актларында каралган башка вәкаләтләренә гамәлгә ашыру.

V бүлек. ЖИРЛЕКНЕҢ БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

48 маддә. Башкарма комитет вәкаләтләре

1. Жирлекнең башкарма комитеты:

1) планлаштыру, бюджет, финанс һәм исәпкә алу өлкәсендә:

- жирлек бюджеты проектын, жирлекне комплекслы социаль-икътисадый үстерү планнары һәм программалары проектларын төзи;

- жирлек бюджетының үтәлешен тәэмин итә, жирлекне комплекслы социаль-икътисадый үстерү планнары һәм программаларының үтәлешен оештыра;

- жирлек бюджеты үтәлеше турында отчет, жирлекнең комплекслы социаль-икътисадый үсеше планнары һәм программалары үтәлеше турында отчетлар әзерли;

- жирлекнең икътисады һәм социаль өлкәсе торышын тасвирлый торган статистик күрсәткечләрне жыюны һәм күрсәтелгән күрсәткечләрне Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә дәүләт хакимияте органнарына тапшыруны оештыра;

2) муниципаль милеккә идарә итү, жирлек территориясендәге предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар белән үзара мөнәсәбәتلәр өлкәсендә:

- жирлекнең муниципаль милеккәгә мөлкәт белән идарә итә, муниципаль милек объектларын төзү, сатып алу, алардан файдалану, алар белән эш итү һәм арендау мәсьәләләрен хәл итә;

- жирлек Советы карары белән билгеләнә торган очракларда муниципаль мөлкәтне читләштерү, шул исәптән аны хосусыйлаштыру турында тәкъдимнәр әзерли һәм жирлек Советы белән килештерүгә (раслауга) кертә;

- муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, оешмалар белән жирлекне икътисадый һәм социаль үстерүдә хезмәттәшлек итү турында шартнамәләр төзи; жирлек территориясендә халыкка хезмәт күрсәтү өлкәсендә төрле милек рәвешләрендәге предприятиеләр төзүгә булышлык итә;

- жирлек советы билгеләгән тәртип нигезендә муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр төзи, аларның эшчәнлек максатларын, шартларын һәм тәртибен билгели, аларның уставларын раслый, муниципаль учреждениеләрне финанслауны тәмин итә, муниципаль учреждениеләрне һәм Предприятиеләрне үзгәртеп оештыру һәм бетерү мәсьәләләрен хәл итә, контракт нигезендә аларның житәкчеләрен билгели һәм биләгән вазыйфаларыннан азат итә;

- муниципаль казна учреждениеләре эшчәнлеген финанс белән тәмин итә, бюджет һәм автоном муниципаль учреждениеләр тарафыннан муниципаль биремнәрне үтәүне финанс белән тәмин итә, шулай ук муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып ала;

3) халыкка торак-коммуналь, көнкүреш, сәүдә һәм башка хезмәт күрсәтү өлкәсендә:

- жирлекнең коммуналь инфраструктурасы системаларын комплекслы үстерү программаларын, жирлекнең транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларын, жирлекнең социаль инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларын эшли һәм гамәлгә ашыра, аларга карата таләпләр Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә;

- жирлек халкын элементә, жәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү хезмәтләре белән тәмин итү өчен шартлар тудыруны тәмин итә;

- базарлар һәм ярминкәләр оештыра;

- ритуаль хезмәтләр күрсәтүне оештыра һәм күмү урыннарын карап тотуны тәмин итә;

- энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәлелеген арттыру өлкәсендә муниципаль программаларны раслый һәм гамәлгә ашыра, жирлек чикләрендә урнашкан муниципаль торак фонды булган күпфатирлы йортларга энергетик тикшерү үткәрә, энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәлелеген арттыру турындагы законнарда каралган башка чараларны оештыра һәм үткәрә;

- коммуналь инфраструктура системасына тоташу тарифларын, коммуналь комплекс оешмаларының тоташу тарифларын, товарларга һәм товарларга тарифларга өстәмәләрне жайга сала һәм коммуналь комплекс оешмалары хезмәтләре күрсәтү, кулланучылар өчен бәяләргә (тарифларга) өстәмәләр;

- авыл хужалыгы житештерүен үстерүгә һәм авыл хужалыгы продукциясе, чимал һәм азык-төлек базарын киңәйтүгә ярдәм күрсәтә, кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү өчен шартлар тудыра;

4) мәдәният, спорт, балалар һәм яшьләр белән эшләр, гражданның хокукларын һәм ирекләрен саклау, законлылыкны тәмин итү өлкәсендә:

- ял итүне оештыру һәм халыкны мәдәният оешмалары хезмәтләре белән тәмин итү өчен шартлар тудыра;

- жирлек территориясендә физик культураны һәм массакүләм спортны үстерү өчен шартлар тудыра, жирлекнең рәсми физкультура-савыктыру һәм спорт чараларын үткөрүне оештыра;
 - балалар һәм яшьләр белән эшләр чараларын оештыра һәм гамәлгә ашыра;
 - жирлек территориясендә законнарның, дәүләт һакимияте органнары һәм жирле үзидарә актларының үтәлешен, гражданның хокукларын һәм ирекләрен саклауны тәмин итә;
 - билгеләнгән тәртиптә, шул исәптән судта яисә арбитраж судында дәүләт һакимияте органнарының һәм дәүләт вазыйфаи затларының, предприятиеләрнең, учреждениеләрнең, оешмаларның жирле үзидарә хокукларын боза торган актларына карата шикаять бирә;
 - жирлекнең торак пунктлары чикләрендә янгын куркынычсызлыгының беренчел чараларын үткөрүне тәмин итә;
 - муниципаль сайлауларны, жирле референдумны әзерләүне һәм уздыруны, жирлек депутатын, жирлекнең сайланулы органы әгъзасын, жирлекнең сайланулы вазыйфаи затын чакыртып алу буенча тавыш бирүне, жирлек чикләрен үзгәртү, жирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирүне оештыру ягыннан һәм матди-техник яктан тәмин итә;
 - жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затларына, жирле үзидарәнең сайланулы органнары әгъзаларына, жирлек Советы депутатларына, муниципаль хезмәткәрләргә һәм муниципаль учреждениеләр хезмәткәрләренә һөнәри белем һәм өстәмә һөнәри белем бирүне оештыра, Мәгариф турында Россия Федерациясе законнарында һәм муниципаль хезмәт турында Россия Федерациясе законнарында каралган тәртиптә муниципаль хезмәт өчен кадрлар әзерләүне оештыра;
 - жыелышлар, митинглар, урам йөрешләре, демонстрацияләр һәм пикетлар уздыру, спорт, тамаша һәм башка массакүләм иҗтимагый чаралар оештыру белән бәйле законнарда каралган чараларны гамәлгә ашыра;
 - жәмәгать тәртибен саклауда катнашучы гражданның һәм аларның берләшмәләренә ярдәм күрсәтүне тәмин итә, халык дружиналары эшчәнлеген өчен шартлар тудыра;
- 5) төзекләндерү өлкәсендә:
- көнкүреш калдыкларын һәм чүп-чарны жыюны һәм чыгаруны оештыра;
 - жирлек территориясен төзекләндерү эшчәнлеген оештыра (урамнарны яктыртуны, территорияләргә яшелләндерүне, урам исемнәре һәм йорт номерлары белән күрсәткечләр куюны, кече архитектура формаларын урнаштыруны һәм карап тотуны да кертеп).;
 - адреслашу объектларына адреслар бирүне, адресларны үзгәртүне, юкка чыгаруны, урам-юл чөптә элементларына исемнәр бирүне (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, региональ яисә муниципальгә әһәмияттәге, муниципаль районның жирле әһәмияттәге автомобиль юлларыннан тыш), жирлек чикләрендәге планлаштыру структурасы элементларына исемнәр бирүне, мондый исемнәргә үзгәртүне, юкка чыгаруны, дәүләт адреслы реестрда;
- 6) жирлек жирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен үтәү өлкәсендә:
- федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә жирлекнең жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;
 - дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен тапшырылган матди һәм финанс чараларын исәпкә ала һәм тиешенчә файдалануны тәмин итә;
 - тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру турында тиешле федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә хисаплар тапшыра;
 - жирлек Советы карарлары нигезендә жирлекнең жирле үзидарә органнары карамагындагы Матди ресурслардан һәм финанс чараларыннан үзләренә тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен өстәмә файдалануны тәмин итә;

7) башка вәкаләтләр:

- жирлек башлыгы эшчәнлеген оештыру, хокукий, мәгълүмати, матди-техник һәм башкача тәэмин итә;
- жирлекнең архив фондларын булдыруны тәэмин итә;
- әлеге Уставның 5 статьясындагы 1 өлешенә 4 һәм 9 пунктларында каралган жирлекнең жирле әһәмиятендәге мәсьәләләрен хәл итү максатларында жирлек өчен социаль әһәмиятле эшләрне (шул исәптән дежурлыкларны) ирекле нигездә башкаруга гражданның хәл итү турында Карар кабул итә һәм аларны үткөрүне оештыра;
- федераль законнар нигезендә халыкара һәм тышкы икътисадый элементләргә гамәлгә ашыра;
- жирлекнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә буенча башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра, моңа законнарда, әлеге Уставта, жирлек Советы карарларында жирлек Советы яисә жирлекнең башка жирле үзидарә органнары компетенциясенә кертелгән вәкаләтләр керми.

2. Башкарма комитет жирлекнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә кертелмәгән мәсьәләләргә хәл итү буенча түбәндәге вәкаләтләрне гамәлгә ашыра:

- жирлекнең музейларын тәзи;
- жирлектә нотариус булмаган очракта, законнарда каралган нотариаль гамәлләр кыла;
- опека һәм попечительлек эшчәнлеген гамәлгә ашыруда катнаша;
- жирлек территориясендә жирле милли-мәдәни автономияләргә хокукларын гамәлгә ашыруга бәйлә эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыра;
- Россия Федерациясе халыкларының милли-мәдәни үсешенә һәм жирлек территориясендә миллиәтләр мөнәсәбәтләр өлкәсендәге чараларны гамәлгә ашыруга ярдәм итә;
- жирлек территориясендәге муниципаль предприятиеләргә һәм учреждениеләргә мобилизация эзләү чараларын оештыруда һәм гамәлгә ашыруда катнаша;
- муниципаль янгыннан саклау оештыра;
- 2016 елның 23 июнендәге «Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында»гы 182-ФЗ санлы Федераль законда каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендәге чараларны гамәлгә ашыра.
- туризмны үстерү өчен шартлар тудыра;
- кеше хокукларын тәэмин итүгә жәмәгать контролен һәм мәжбүри тоту урыннарындагы затларга ярдәм итүне гамәлгә ашыручы жәмәгать күзәтү комиссияләргә ярдәм күрсәтә.
- инвалидларның ижтимагый берләшмәләргә, шулай ук 1995 елның 24 ноябрәндеге «Россия Федерациясендә инвалидларның социаль яклау турында»гы 181-ФЗ санлы Федераль закон нигезендә инвалидларның гомумроссия ижтимагый берләшмәләргә тарафыннан оештырылган оешмаларга ярдәм күрсәтә;
- федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм шартларда оешмалар тарафыннан хезмәт күрсәтү сыйфатына бәйсез бәя бирүне оештыру өчен шартлар тудыра;
- социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләргә буенча торак законнары нигезендә гражданның муниципаль торак фондыннан торак урыннары бирә;
- жирлек территориясендә күзәтчеләргә калган хайваннарны аулау һәм асрау буенча чаралар үткәрә»

3. Жирлекнең башкарма комитеты Муниципаль контрольне гамәлгә ашыруга вәкаләтле орган була.

Муниципаль контроль өлкәсендә жирлек башкарма комитеты вәкаләтләргә түбәндәгеләр керә:

- 1) Тиешле территориядә муниципаль контроль оештыру һәм гамәлгә ашыру;
- 2) жирле үзидарә органнарына гамәлгә ашыру вәкаләтләргә бирелгән региональ дәрәжә контролен (күзәтчеләргә) оештыру һәм гамәлгә ашыру;

3) эшчәнлекнең тиешле өлкәләрендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыруның административ регламентларын эшләү. Күрсәтелгән административ регламентларны әзерләү һәм кабул итү Татарстан Республикасы норматив хокукий актларында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла;

4) федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында һәм башка норматив хокукий актларында каралган башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру.

Муниципаль контрольне турыдан-туры гамәлгә ашыру функцияләре жирлек башкарма комитеты органнарына мондый органнарның статусын билгели торган хокукий актлар нигезендә йөкләнергә мөмкин.

Муниципаль контрольне гамәлгә ашыруга, юридик затларга, индивидуаль эшкуарларга тикшерүләр оештыруга һәм уздыруга бәйле мөнәсәбәтләргә карата «дәүләт контролен (күзәтчелеген) һәм муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда юридик затларның һәм индивидуаль эшкуарларның хокукларын яклау турында " 2008 елның 26 декабрендәге 294-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләре кулланыла.

XI бүлек. ЖИРЛЕКНЕҢ МУНИЦИПАЛЬ ХОКУКИЙ АКТЛАРЫ

63 мaddә. Муниципаль хокукий актлар әзерләү

1. Муниципаль хокукий актлар проектлары жирлек башлыгы, жирлек Советы депутатлары, территориаль иҗтимагый үзидарә органнары, гражданның инициатив төркемнәре, шулай ук жирлек карамагындагы мәсьәләләр буенча Ревизия комиссиясе тарафыннан кертелергә мөмкин.

2. Прокурор үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру барышында гамәлдәге муниципаль норматив хокукий актларны камилләштерү кирәклеген билгеләгәндә муниципаль норматив хокукий актларны үзгәртү, юкка чыгару яисә кабул итү турында тәкъдимнәр кертергә хокуклы.

3. Муниципаль хокукий актлар проектларын кертү тәртибе, аларга кушып бирелә торган документларның исемлеген һәм рәвешен тиешенчә жирлек Советы Регламенты һәм жирлек башлыгы тарафыннан билгеләнә.

4. Жирлекне Татарстан Республикасы законы белән тиешле исемлеккә керткәндә, эшкуарлык һәм инвестиция эшчәнлегенә субъектлары өчен яңа бурычларны билгеләүчә яисә муниципаль норматив хокукий актларда элек каралган бурычларны үзгәртүчә районның муниципаль норматив хокукий актлары проектлары жирлекнең жирле үзидарә органнары тарафыннан муниципаль норматив хокукий актларда билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы законы белән, моңа:

1) жирлек Советының жирле салымнарны һәм җыемнарны билгеләүчә, үзгәртүчә, туктатып торучы, юкка чыгаручы норматив хокукий актлары проектлары;

2) жирлек Советының бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга салучы норматив хокукий актлары проектлары.

5. Муниципаль норматив хокукий актлар проектларының җайга салу йогынтысын бәяләү эшкуарлык һәм инвестиция эшчәнлегенә субъектлары өчен артык бурычлар, тыюлар һәм чикләүләр кертә торган яисә аларны кертүгә китерә торган нигезләмәләренә, шулай ук эшкуарлык һәм инвестиция эшчәнлегенә субъектларының һәм жирле бюджетларның нигезләнмәгән чыгымнары барлыкка килүгә китерә торган нигезләмәләренә ачыклау максатларында үткәрелә.

Урыссу авыл җирлеген башлыгы

Р.С.Мөхәмәтжанова